

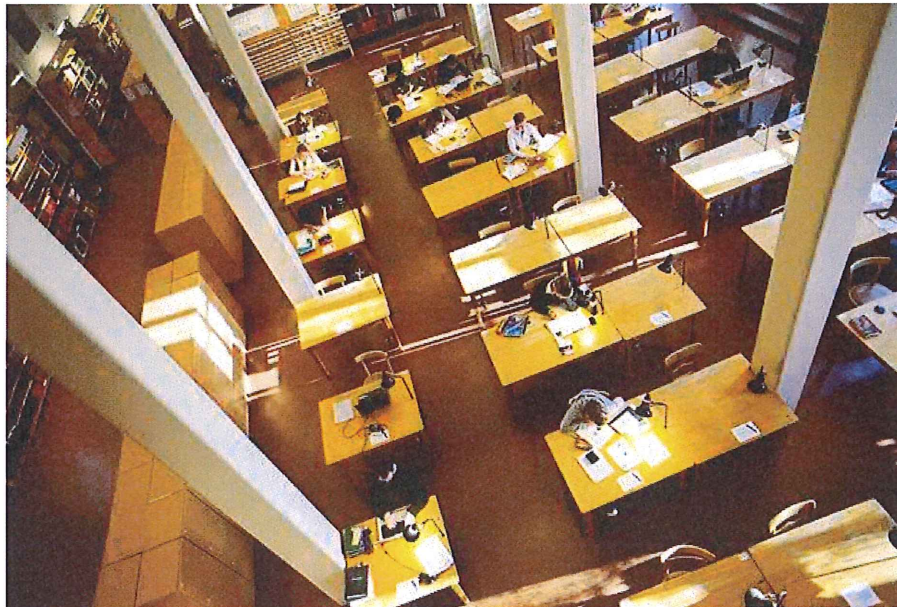
Prova gratis Obegränsad tillgång till SvD

SVENSKA DAGBLADET

Debatt

TCO: Högskolan sviker de yrkesverksamma

På punkt efter punkt sviker högskolan yrkesverksamma tjänstemän som behöver vidareutbildning. Regeringen måste använda sin möjlighet att som ägare styra högskolorna och ge dem ett omställningsuppdrag, skriver representanter för TCO och samtliga medlemsförbund.

I ett arbetsliv där kraven på utbildning och kompetens höjs är den högre utbildningen viktigare än någonsin, skriver författarna. Foto: Tor Johnsson

DEBATT | OMSTÄLLNING

99 *Examen är ofta ett krav hos arbetsgivare och därmed viktig för rörligheten på arbetsmarknaden.*

Arbetsmarknaden förändras i snabb takt. Varje år försvinner 450 000 jobb och ungefär lika många tillkommer. Globaliseringen och digitaliseringen innebär att denna omsättningstakt sannolikt kommer att öka i framtiden. En stor del av de nya jobben kräver högre och

ibland helt ny kompetens. Den utbildning som tidigare räckte ett helt arbetsliv gör det inte längre. Det behövs kontinuerlig kompetensutveckling och möjligheter att ställa om till ett nytt arbete både för individen och för arbetslivets behov. Regeringen måste agera och ge högskolor och universitet ett tydligt omställningsuppdrag.

Som det ser ut i dag finns det stora matchningsproblem på arbetsmarknaden. Det bekräftas bland annat av Svenskt Näringslivs rekryteringsbarometer, som visar att vart femte rekryteringsförsök misslyckas på grund av brist på personer med relevant kompetens. Dessa problem återfinns även i offentlig sektor inom många viktiga yrken.

I ett arbetsliv där kraven på utbildning och kompetens höjs är den högre utbildningen viktigare än någonsin. På tjugo år har andelen sysselsatta med minst treårig högskoleutbildning nästan fördubblats. Denna ökning har gett ett viktigt bidrag till den ekonomiska tillväxten under samma period. Högskolans utbyggnad måste därför fortsätta, samtidigt som högskolan måste bli mer lyhörd för arbetsmarknadens behov.

Det kan handla om specialistsjuksköterskan som behöver fylla på sin kompetens inom exempelvis ledarskap eller it, om ingenjören som behöver fylla på sin utbildning för att kunna ta det nya jobbet då företaget flyttat arbetsuppgifterna utomlands, om teknikern som behöver fylla på sin utbildning när kommunens verksamhet förändras i takt med medborgarnas behov eller om polisen som behöver nya kunskaper för att kunna arbeta med brottslighet på nätet.

TCO-förbundens medlemsgrupper ser denna utveckling och förändring av arbetslivet. I en undersökning som TCO har låtit SCB genomföra bland tjänstemän i åldrarna 30–60 år bedömer hela 86 procent att de kommer att behöva fylla på med kunskap inom fem år. Nästan fyra av tio menar att det måste ske redan inom ett år.

Att en så stor andel vill utvecklas genom vidareutbildning eller kompetensutveckling är positivt. Sveriges framtida välbefinnande och välfärd bygger på att vi kan konkurrera med kunskap. Viljan till utveckling måste tas tillvara av samhället.

I undersökningen anger 63 procent, nästan två tredjedelar, högskolor och universitet som den utbildningsform de helst skulle välja om de skulle kompetensutveckla eller vidareutbilda sig. Tyvärr har svenska högskolor och universitet i dag lite att erbjuda yrkesverksamma som vill utveckla sin kompetens.

Av SCB-undersökningen framgår också att många efterfrågar alternativ till traditionella högskolestudier på heltid. Sex av tio skulle

om de vidareutbildar sig föredra deltidsstudier samtidigt som de arbetar deltid eller andra kombinationer av studier och arbete. Det är främst utbildningar på upp till ett år som efterfrågas i undersökningen.

Samtidigt finns många yrkesverksamma som har behov av utbildning som leder till examen, som masterexamen eller yrkeshögskole- respektive kvalificerad yrkeshögskoleexamen. Examen är ofta ett krav hos arbetsgivare och därmed viktig för rörligheten på arbetsmarknaden. På grund av bristande möjligheter till studiefinansiering är efterfrågan på längre utbildningar ofta dold i undersökningar. Utvecklingen på landets högskolor och universitet går dock i motsatt riktning. I en rapport som TCO publicerade tidigare i år ("Ny kunskap för nya jobb – eftergymnasial utbildning för yrkesverksamma") visade vi att andelen antagna till korta kurser och program har minskat på senare år, liksom andelen utbildningar på deltid, kvällar och helger och sommarkurser.

Sammantaget kan vi se hur högskolan på punkt efter punkt sviker yrkesverksamma tjänstemän som behöver vidareutbildning.

Vi menar därför att regeringen måste använda sin möjlighet att som ägare styra högskolorna och ge dem ett omställningsuppdrag. Att erbjuda utbildning för yrkesverksamma och bidra till en bättre matchning på arbetsmarknaden måste vara en del av högskolans kärnuppdrag. Utbildningspolitiken måste i större utsträckning vävas in i arbetsmarknadspolitiken. Studiefinansieringen, antagningsregler och studievägledning måste också anpassas för yrkesverksammas behov.

Vi är även övertygade om att det krävs former för studiefinansiering, där parter, stat och individ delar på kostnaderna. Arbetsmarknadens parter behöver ta ansvar och komma överens om system för finansiering och individuellt anpassad vägledning. Offentliga regelverk, som studiestödssystemet, bör underlätta sådana partslösningar.

För att Sverige ska vara konkurrenskraftigt även i framtiden och kunna ta tillvara de möjligheter som globaliseringen och digitaliseringen ger, måste rörligheten på arbetsmarknaden öka. En förutsättning för det är att de yrkesverksammas vilja att fylla på med ny kunskap tas tillvara. Det förväntar sig de 1,3 miljoner yrkesverksamma som vi representerar.

Ulrika Boëthius, ordförande Finansförbundet

Anna Carlson, ordförande Teaterförbundet för scen och film

Johanna Jaara Åstrand, ordförande Lärarförbundet

Anders Johansson, ordförande FTF

Henric Lagercrantz, ordförande Skogs- och
Lantbrukstjänstemannaförbundet

Britta Lejon, ordförande Fackförbundet ST

Martin Linder, ordförande Unionen

Johan Lindgren, ordförande Tull-Kust

Veronica Magnusson, ordförande Vision

Lena Nitz, ordförande Polisförbundet

Jonas Nordling, ordförande Journalistförbundet

Eva Nordmark, ordförande TCO

Bo Olsson, ordförande Sveriges yrkesmusikerförbund

Sineva Ribeiro, ordförande Vårdförbundet

Håkan Sparr, ordförande Försvarsförbundet

Så kontaktar du SvD Debatt:

Redaktör: Carina Stensson Biträdande redaktör: Carl-Johan
Bilkenroth Mejl: debatt@svd.se Telefonnummer: 08-135149
Twitter: [@SvDDebatt](https://twitter.com/SvDDebatt) Facebook: SvD Debatt